

Son olarak, durum ve ihtiyaç saptamak için veri toplamaya ilişkin asgari etik standartlar sağlanmalıdır. Bu, topluluk üyelerinin kendilerinden toplanacak veri ve bunun kullanım amacı hakkında bilgilendirilmesini, bu kişilerin veri toplama sürecine gerçekten kendi istekleriyle katıldıklarından emin olmayı da kapsar. Topluluk üyeleri ihtiyaçların ne olduğuna karar verme sürecine mutlaka, her zaman dâhil edilmelidir, çünkü kendi durumlarına dair en doğru bilgiye sahip olanlar topluluk üyeleridir.

İhtiyaç tespiti aşamasında toplanacak veriler:

Nüfus verileri: Krizden etkilenen tüm kişiler için (kadın, erkek, çocuk) yaşa ve cinsiyete göre ayrıştırılmış sayı, yer, etkilenme derecesi.

İlişkiler: Yaşanan acil durumun, kişilerin temel ilişki kurduğu anne ve baba, akranlar, aileler ve diğer önemli kişiler üzerindeki etkisi.

Zarar görebilir gruplar: Dikkate alınmayan, sesini duyuramayan ve en zarar görebilir durumdaki grupların saptanması ve özel ihtiyaçlarına dair veri toplanması.

Riskler: Ailelerin, toplulukların ve okulların yakın gelecekte karşılaşılabileceği potansiyel riskler.

Güçlü yanlar: Krizden etkilenen kişilerin, ailelerin, toplulukların ve okulların vb. kurumların acil durumun ardından toparlanma ve normallik hissini yeniden kazanmak için ellerinde bulunan kaynaklar, buna dair kapasite.

Boşluklar: Psikososyal iyi olma hâlini teşvik etmek için ihtiyaç duyulan yardım alanları.

Temel Prensipler, Haklar ve Sorumluluklar

Çoğu insani yardım kuruluşunun "zarar vermeme" ilkesi ve Sphere İnsani Yardım Sözleşmesi prensipleri çerçevesinde çalışmalarını yürütmek ve davranış kuralları geliştirmek için aşağıdaki prensiplere dair taahhütü bulunmaktadır. Sphere İnsani yardım sözleşmesindeki prensipler çerçevesinde hizmet sağlayan insani yardım kuruluşları doğal afetlerden, insani krizlerden ve çatışmadan etkilenmiş tüm insanların şu haklara erişimini sağlamayı taahhüt eder:

- İtibarı korunarak yaşama hakkı
- Şiddetten korunma da dahil insani yardım alma hakkı
- Koruma ve güvenlik hakkı

İnsani yardımda Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddetin Niteliği ve Kapsamı

Krizden etkilenen toplulukların çatışma ve doğal afetler sürecinde, yerinden edilme sürecinde ve geri dönüş sürecinde ve sonrasında TCDS'in çeşitli türlerine maruz bırakıldıklarına dair artan bir bilinirlik vardır. Özellikle, insani yardım yerleşimlerinde yakın partner şiddeti/ eş şiddeti TCDS'e dair kritik bir kaygı olarak artan bir şekilde görülmektedir. Şiddetin diğer türlerinin de belirlenen yerleşimlerdeki tespit edilen ihtiyaçlara ve şiddetle ilgili var olan eğilimlere göre TCDS'i önleme ve azaltma çalışmalarında dikkate alınması zorunludur.

Kriz ortamında görülen Şiddet türleri; Yakın partner şiddet ve aile içi şiddetin diğer türleri dahil, seks işçiliğine zorlanma, çocuk yaşta ve zorla evlilikler, cinsel sömürü için insan ticareti, zorla/ev işi yaptırma ve Yeni doğanların cinsiyete dayalı öldürülmesi gibi. Tüm TCDS türlerinde, şiddet erkekler tarafından kadınlara karşı ikincilleştirmek, güçsüzleştirmek, cezalandırmak ve kontrol etmek için kullanılır.

Acil durumlarda toplum temelli araştırmaların taahhütü ile ilişkili (örneğin; şiddete maruz bırakılan kişilere ve araştırmacılara dair güvenlik kaygıları, uygun ve erişilebilir müdahale hizmetlerinin yetersizliği, vb.) yöntemsel ve içeriksel zorluklar nedeniyle TCDS ile ilgili vaka verilerinin, TCDS yaygınlığının ve/veya oranlarının edinilmesi ve paylaşılması tavsiye edilmez. İnsani yardım alanında TCDS'in nitelik ve kapsamı hakkında bilginin çoğunluğu niteliksel araştırmalardan, sistematik olmayan raporlardan, insani yardım izleme araçlarından ve hizmet dağıtım istatistiklerinden oluşmaktadır. Bu verilerle ulaşılan istatistikler birçok TCDS türünün acil durumlarda önemli ölçüde ağırlaştığını göstermektedir.

Tüm bunlardan yola çıkarak;

- **TCDS'ye maruz bırakılan kişiler sizinle bilgilerinizi ve hikayelerini paylaşırsanız dahi bilgileri ve izinleri olmadan paylaştıkları bilgileri kimseyle paylaşmayın.**
- Herhangi bir durumda afetten etkilenmiş kişilerin görüntülerini izinleri olmadan, onları güçsüz, yardıma muhtaç vb. gösterecek şekilde çekim yaparak sosyal medya vb. iletişim kanallarından paylaşmayın.
- Hizmet ihtiyacını ve/veya sağlanan hizmetlerin görünürlüğü için yapılan çekimlerde ise bilgileri dahilinde olması koşuluyla **kişilerin yüzlerinin belirgin olmaması ve kimliklerinin açığa çıkmamasına özen gösterin.**

Referanslar:

1. Sphere Handbook, 2018 Basımı, sayfa 29, 'The Humanitarian Charter,' erişim için: <https://spherestandards.org/wp-content/uploads/Sphere-Handbook-2018-EN.pdf>
2. IASC GBV Guidelines, Guidelines for Integrating Gender-Based Violence Interventions in Humanitarian Action, 2015, erişim için: https://gbvguidelines.org/wp/wp-content/uploads/2016/10/2015_IASC_Gender-based_Violence_Guidelines_full-res.pdf
3. INEE Pocket Guide to Gender, 2010, erişim için: https://inee.org/system/files/resources/INEE_Pocket_Guide_to_Gender_EN_%281%29.pdf
4. Global Protection Cluster, Protection in Natural Disaster Situation, Sthrengthening Protection in Natural Disaster: Women and Girls, erişim için: <http://www.globalprotectioncluster.org/tools-and-guidance/protection-cluster-coordination-toolbox/>
5. INEE Psikososyal Destek Kılavuzu, 2018, Mavi Kalem Derneği, erişim için: <http://mavikalem.org/wp-content/uploads/2019/03/FINALRevizeRevizeFinalMaviKalemINEEHighPrint.pdf>
6. Afet ve Acil Durumlarda Kadın Çalıştayı Sonuç Kitabı, Ayşe Sargin, Afet ve Erkeklik, sayfa 70, 16-17 Nisan 2016, Mavi Kalem Derneği; erişim için: <http://www.mavikalem.org/wp-content/uploads/aad.pdf>